

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Ob rakvi papeža Pija X.

Pred več stoletji je nadškof sv. Malahija v duhu zrl osodo sv. Cerkve. Napovedal je njeno bodočnost s kratkimi izrazi, ki jih je zapisal o papežih. Piju X. je nadel priimek „ignis ardens — žareč ogenj“. Če se ozremo v življenje umrlega sv. Očeta, moramo priznati, da mu gre ta naslov, naj si ga pretehtujemo z zgolj duhovskega delovanja velikega pokojnika, ali pa z ozirom na svetovni položaj, ob katerem je zatislil svoje trudne oči.

Pij X. je bil zares „goreč ogenj“ po svoji gorečnosti za vzvišene ideale. Ob koncu njegovega papeževanja pa je po vsej Evropi zaplapolal „žareč ogenj“, ki preti zažgati in upepeliti nebroj starodavnih spomenikov vere in omike, razdejati umotvore krščanske kulture.

Pij X. je proniknil iz priproste rodbine v tedaj še avstrijski Benečiji v Riese blizu mesta Treviso. V skromnih razmerah se je šolal ter se vseskozi odlikoval po svoji bogoljubnosti in vedoželjnosti. Posvečen za duhovnika nastopi kapelansko službo in si kmalu pridobi s svojo gorečnostjo posebno spoštovanje in ljubezen vernega ljudstva. Kot župnik v Salzanu je še bolj spoznal potrebe in težnje priprostega ljudstva, zato mu je posvetil svoje moči ne samo na cerkvenem polju, ampak tudi na gospodarskem in sploh v socialnem oziru. Zavedal se je, da novi čas stavi na dušno pastirovanje tudi nove zahteve. Bil je duša društvene organizacije in ustanovitelj rajfajzovke. Delovanje marljivega župnika Jožefa Sarto je obrnilo vanj oči njegovih predstojnikov. Škof ga imenuje kanonikom in pozneje ravnateljem duhovskega semenišča, kjer je Sarto vzgojil marljiv naraščaj za treviško župnijo. Papež Leon XIII. ga imenuje l. 1884 škofom v Mantovi, kjer v devetih letih prenovi prej zanemarjeno škofijo. L. 1888 je po preteku 200 let obhajal škofijsko sinodo, po

kateri se je zelo poživilo versko življenje. L. 1893 je škof Sarto imenovan kardinalom in čez tri mesece pozneje je premeščen za patrijarha v Benetke.

Tu je s svojim smotrnim pastirovanjem zelo dvignil cerkveno življenje. A tudi v politiki je, oprt na katoliško društveno organizacijo, slednjič porazil skrajno svobodomiselnost, ki se je ob njegovem prihodu še šopirilo v mestni hiši. Kot visok dostojanstvenik ni nikoli pozabil, da je sin priprostega ljudstva, čegar bedo je povsod kjer mogoče lajšal s svojo radodarnostjo, ki je bila včasih večja kakor njegovi dohodki. Bil je patrijarh Sarto pravi demokrat v zmislu Leona XIII., ki je v svoji okrožnici tako delovanje v blagor katoliškega ljudstva nazval „krščanski demokratizem“.

Patrijarh Sarto niti sanjal ni, da bode uprav on kmalu moral stopiti na čelo krščanskega demokratizma.

Papež Leon XIII. je po dolgem pre-slavnem vladanju umrl l. 1903 v visoki starosti. Svet je ugibal: Kdo mu bo naslednik? — Konklave se je začel 31. julija. Pripoveduje se, da je neki francoski kardinal nagovoril kardinala Sarto v francosčini, a ta mu je odgovoril v latinščini, ker res ni bil zmožen francoskega jezika. Ponosni Francoz se je čutil nekoliko žaljenega in se je baje izrazil: Kardinal Sarto ni „papabel“ (ni primeren kandidat za papeža). A kako se Francoz začudi, ko že 4. avgusta kardinalski zbor izvoli patrijarha Sarto — za papeža. Nadel si je ime Pij iz spoštovanja do papežev, ki so nosili to ime. Dejstvo, da se je povzpел iz navadnega kapelana na najvišje mesto v cerkveni hierarhiji, mu je pridobilo simpatije po katoliških deželah, katere so zagledale v njem onega praktičnega moža, ki bo dejansko izvrševal velikopotezne teorije globokega misleca Leona XIII.

Papež Pij X. stopi pred katoliški svet kot učitelj narodov z okrožnico dne 4. oktobra 1903 z geslom: „Obnoviti vse v Kristusu“. Nauki kat. cerkve o svetosti

zakona, o krščanski vzgoji otrok, o lastnini in porabi premoženja, o dolžnostih nasproti oblastim, dobivajo vedno večjo veljavo. Med zahtevami raznih stanov se mora ustvariti po krščanski mravnosti in krščanski postavi sprava.

Glavna naloga papeževa je bila vsled te okrožnice, da se poglobi notranje versko življenje katoliških narodov. Najuspešnejše sredstvo k temu je sprejemanje sv. obhajila. Zato je sv. Oče izdal odlok 20. dec. 1905 o pogostnem sv. obhajilu in 8. avg. 1910 o starostni dobi otrok za prejem sv. obhajila. Po nedolžnih otrocih, po sveti Eucharistiji ohranjenih v sv. čednosti, se bo prerodil svet.

In kdo se ne spominja svetovnih evharističnih shodov, ki se zdaj vsako leto vrše v kaki drugi deželi. Vrhunec so dosegli l. 1912 v naši cesarski prestolnici na Dunaju, ko so se vsi narodi avstrijski in tudi zastopniki skoro vseh držav na zemlji na čelu vsem sam naš presvetli cesar in papežev poslanec kardinal Rossum, klanjali evharističnemu Kralju nebes in zemlje? — Pij X. je bil zvest pospeševalec evharističnih kongresov, pri katerih se je od l. 1905 dal zastopati po lastnem delegatu. Po vsej pravici Pija X. lahko nazivljemo evharističnega papeža.

Če je s temi odloki sv. Oče segel v široke plasti vernega nižjega ljudstva, hotel je z drugimi odloki odvrniti tudi nevarnost od takozvane inteligence, ki se več ali manj odteguje praktičnemu krščanstvu, opuščajoč službo Božjo in sv. zakramente. Strup za inteligenco je racijonalizem, ki ne prizna nadnaravnega značaja katoliške cerkve in njene avtoritete, na kateri pač sloni vsa avtoriteta vladarjev in njih oblastev.

Tu je posegel Pij X. vmes ter pokazal pravega sovražnika — modernizem. To je neka zmes modroslovnih, bogoslovnih, eksegetičnih in zgodovinskih zmot, ki je spodjedala nadnaravni značaj krščanstva. Modernizem je verov pojmoval edino-le kot čustvo nečesa nedoumljivega in čisto ne-

poznanega, razširjal je misel, naj se krščanstvo na škodo svojim neizpremenljivim resnicam (dogma) prilagodi modernim izmišljotinam v se zaljubljenih novodobnih učenjakov, in rušil avtoriteto od Boga postavljene cerkve. Pijevi odloki so spodnesli tla modernizmu — in vsa trezno misleča inteligenca, ki še nima spridenega srca, stoji na strani Pijevi; vrste katoliške inteligence se zmiraj bolj polnijo.

Pij X. je visoko vihtel prapor cerkvene svobode. Nasprotniki katol. cerkve hočejo svobodo le za-se in svoje razdirajoče početje, a papež jim je prostodušno zaklical, da tirja svobodo i za Cerkev. Dogodki pri Pijevi izvolitvi so mu dali povod, da je s posebnim odlokom odpravil „veto“ nekaterih držav, tako da kardinali prosto brez uplivanja kakih vlad lahko volijo papeža, kar upamo, se bo v par dneh že kot blagonosno izkazalo za sveto cerkev. — Francozka framazonska vlada ni prej mirovala, dokler ni prišlo do ločitve cerkve od države. Iz francoskih katolicinov je jakobinska vlada hotela napraviti nekake bogoslužne družbe, katerih pastirji bi ne bili škofje, ampak brezverski ministri. Pij ni odjenjal. Brezverska vlada je pograbila cerkveno premoženje, a bilo je premalo milijonov, da bi si bili vsi brezverski politiki napolnili žepe.

Pij X. je posegel tudi na socialno polje. Izobraževalna organizacija po kat. načelih je našla v njem vnetega pokrovitelja; saj se je že od kaplanskih let skazal kot poseben prijatelj priprostega ljudstva in bornega delavstva, da mu pripomore do boljšega gmotnega stanja. Skrčenje nekaterih praznikov ima tudi ta namen, da si ubogi tovarniški delavci lahko kaj več prislužijo. A tudi ta namen je brezverna socialna demokracija po svoje zasakala in papeža zasmehovala.

Prostor našega lista ne dopušča, da bi naštevati še nadaljne odredbe svetega Očeta, ki jih je izdal v korist in blagor krščanskih narodov. A že te omenjene pri-

LISTEK.

„Ubijač...“

(Dalje.)

„Dobro jutro, mati, ali ste že kaj skuhali?“ sem pozdravil in stopil v vežo. Pred pečjo se je sredi dima sklanjala drobna, sloka ženica ter pihala v žerjavico, vidno pripravljajoč zajutrek.

„Nagaja mi, spak nekaj — goreti noče —“ je dejala in pomolila glavo izza dimovih megl — „samo kadi se ta poštalenca, nemar —“. Hipoma je, uzrši v hiši „bajonet“, prestrašeno umolknila.

Na dvorišču za hišo je nekdo cepil drva.

„Polena so najbrže mokra, mati; sušiti bi jih bili morali dati sinoči —“.

Ženica je nekaj polglasno zamrmrala in si s predpasnikom obrisala vsled dima zasolzele oči.

„Kaj pa Toneta infate doma?“

„Ni ga“, je sigurno hotela odgovoriti, ker pa sem hitro stopil in odprl zadnja vrata na dvorišče, je odvrnila jecljaje:

„I, je — mislim — zunaj —. Pa saj ga ne mislite, gospod —“.

Glas ji je zamrl v grlu, usta so ji čudno podrtela; dvoje gubic se je za-

rezalo krog njih in oči so se ji zopet zalile s solzami, toda sedaj gotovo ne zaradi dima.

„Moral ga bom vzeti s seboj, mati! — Zakaj ni prišel sam, ko je vedel, kaj ima storiti? Pri nas smo natančni, ne moremo čakati!“

„Jaz pa pravim, da ga ne boste! Nikoli!“ se je oglašil z dvorišča mlad, krepak fant, ki je cepil drva.

„Bomo videli, dečko!“ sem rekel in stopil docela na dvorišče. „V imenu postave —“

„Če hočete v zlodjevem — ne boste me!“

Fant se je stegnil in prsti so se mu tesneje oprijeli sekirinega ročaja.

„Pamet, prijatelj, pamet —“ sem dejal resno in dvignil puško od nog.

„Kaj pa boste s tistim pihavnikom — morda mislite, da se ga bojim! Toliko kot vas. — Tako-le!“

Zamahnil je s sekiro proti puški — v veži je med jokom zaklicala mati:

„Tone, za pet Križčevih ran —“

„Fant, vražji sin —!“ Puško sem bil hitro umaknil, sekira je švignila v prazno, ušla fantu iz rok in mi zletela pod noge. Da nisem urno poskočil, izkupil bi jo bil

pošteno. „Aj, tako torej! No, čakaj, ta ti ni bila zastoj!“

Skočil sem proti njemu, hoteč ga zgrabiti za vrat, ali vrabec se mi je nalik podlasci zmuznil iz rok in šinil preko dvorišča v skedenj; vrata so se truščema zaloputnila za njim. Dva, tri skoke, zagnal sem se z vso silo ob trhle duri, nekaj je počilo — toliko, da sem se vjel sredi poda — —. Ozrl sem se naglo po poltemnem prostoru. Gori na senici je v senu nekaj šumelo; ročno sem se popel na stari kav stroj za rezanje slame, odtod na senik, in minuto pozneje sem tička držal za vrat, ko se je bil ravno do polovice telesa zagrebel v mehko, dišečo krmo.

* * *

„Gospod —“.

Stopala sva po izvoženem potu ob obronku hriba navzdol proti glavni cesti. Na vrhu za nama so med drevjem in zelenjem polagoma izginjale slamnate strehe vasi, ki sva jo s fantom zapustila, jaz lahko žvižgaje in dobre volje, ker sem uporneža ukrotil, on z uklenjenima rokama in sklonjeno glavo.

„Gospod —“ je ponovil še enkrat.

„Kaj hočeš!“ sem se osorno zadril nad njim in namršil obrvi.

Nič ni odgovoril, samo pogledal je na svoje križema zvezane, modro zasanele roke in se potem ozrl vame. Dobro sem vedel, kaj bi rad, pa naredil sem se gluhega in slepega.

Ko sem ga bil izvlekel na podu iz sena in spravil na dvorišče, sem mu v svoji hipni jezi in razljučenosti kar mogoče tesno pritegnil verižico. Že takrat se mu je ostro verižno jeklo na mestu globoko zajedlo v zapestja, kako ga je moralo rezati še-le sedaj, po preteku dobre četrt ure! Sicer je fant tedaj, ko sem ga uklepal, klet poltiho predse in škripal ter škrtal z zobmi, da sem mislil: vse do zadnjega si polomi! Ali, pomagalo ni nobeno mazilo. Gospod sem bil jaz, pri meni je bila doma prva beseda. — Odvedel sem ga vkljub Brundovkinim prošnjam brez zajutreka in tudi denarja nisem maral vzeti zanj, ki mu ga je hotela dati na pot.

„Takim predrznečem je treba temeljito stopiti na noge!“ se je glasilo moj odgovor na vse njene solze in prošnje. „Kdor noče zlepa, ta mora zgrda!“ sem rekel in — odšla sva. (Dalje sledi.)

čajo, da je Pij X. bil res v polnem pomenu evanđeljske besede: dober pastir.

Njega ni . . . a njegova dela ostanejo. Zgodovina ga bo prištevala najimenitnejšim papežem.

Upamo, da evharistični papež zdaj že kleči pred Evharističnim Kraljem v raju ter prosi za zmago sv. Cerkve, za zmago onih narodov, ki so šli v sedanji boj za pravično stvar kot zvesti sinovi neminljive cerkve katoliške.

Devetdesetletnica.

V Novem mestu je sedaj najstarejši človek občine znani g. Mihael Jazbec. — Rodil se je dne 2. septembra l. 1824 in bo potemtakem izpolnil dne 2. sept. t. l. devetdeseto leto. Učil se je v mladih letih krojaškega rokodelstva in je postal l. 1850. mojster; to obrt je izvrševal skozi 56 let. V tukajšno meščansko gardo je vstopil v zelo burnih časih, t. j. v letu 1848. Takrat je imela garda veliko opraviti, ker je morala stražiti v mestu in okolici. Tudi naš jubilar je vestno in točno opravljal to službo; prisegel je še pod staro zastavo, pod katero so takrat in pozneje prisegali tudi vsi vojaški novinci.

Leta 1852 vodil je transport vojaških novincev, 120 mož v Ljubljano, in l. 1866 je v tukajšnji vojašnici stregel ranjenecem in drugim bolnikom, katere so pripeljali iz italijanske vojske. Tudi pri sedanji zastavi meščanske garde je prisegel l. 1875. Za svoje zvesto 40 letno službovanje pri uniformirani novomeški gardi je bil od Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja odlikovan s svetinjjo.

Radi se ga spominjamo še iz časa, ko je bil prvi čitalniški sluga, ker je opravljal to takrat zelo naporno službo v občini zadovoljnost skozi 20 let, t. j. od ustanovitve čitalnice l. 1865 pa do l. 1885.

Mož je v primeri z visoko starostjo še zelo krepak in še lahko brez očal bere in šiva in še celo pri luči lahko šivanko vdene. Ako se mu kdo čudi, da ima še tako dobre oči, se rad odreže, češ, kaj bom pa na starost počel, če bi že zdaj slabo videl. Zelo rad se zanima za dogodke po širokem svetu, posebno v sedanjih časih, in kaj rad čita časopise. — Oženjen je bil 56 let in imel dve hčerki, od kojih ena živi v Gradcu, druga je pa omožena s tajnikom mestne hranilnice g. Ropasom.

Čestitamo mu torej tudi mi k njegovim devetdesetletnici kot enemu najstarejših Novomeščanov, ob enem pa izrekamo željo, da bi nam bilo mogoče še njegovim stoletnici čestitati.

Sijajni uspehi naših čet ob Visli. 20.000 Rusov ob bukovinski meji premaganih.

Boji ob Visli. Dunaj 25. avg. Prodiranje naših čet na obeh straneh Visle nemoteno napreduje. Na zapadnem bregu Visle so naše čete, združene z nemškimi zavezniki, med drznimi boji prekoračile goro Lysa ter so včeraj dosele do oddelka reke Kamiene med Kielcami in Radomom. (Radom je približno 200 km od avstrijske meje.) Na vzhodnem bregu Visle so naše zmagovito prodirajoče čete 23. avg. pri Krasniku na cesti v Lublin odbile močno skupino dveh ruskih zborov. Nad 1000 ranjenih Rusov, med njimi mnogo častnikov, je prišlo v naše roke. Zaplenili smo mnogo zastav, strojnih pušk in topov.

20.000 Rusov ob bukovinski meji premaganih. Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Vojni poročevalski stan naznanja uradno: Napad 20.000 Rusov, večinoma konjenštva, na bukovinsko mejo, smo pri Nowosielci popolnoma odbili ter vjeli več stotin sovražnikov. Rusi so se begoma umikali ter pustili na mestu mnogo bojnega gradiva.

200 ruskih častnikov ujetih. Dunaj, 24. avgusta. Pri Turynki je 200 ruskih

častnikov in 300 ruskih dragoncev ujetih, 6 strojnih pušk, 6 poljskih kuhinj, mnogo vozov s puškami itd. zaplenjenih. Generala Wanowsky in Ivanov sta padla.

Avstrijsko-črnogorsko bojišče.

Avstrijske čete prodirajo v Sandžak. Dunaj, 22. avg. Naše čete so zasedle dne 18. avgusta Plevlje in prodirajo čez reko Drino in Lim.

Boji pri Grahovem. Lipsko, 20. avg. Listi poročajo: Črnogorske čete se že dva dni borijo v okolici gore Lisnica blizu Grahovega proti močnim avstrijskim oddelkom. Na črnogorski strani je padlo 45 mrtvih in ranjenih.

Naši bombardirali Lovčen. Berlin, 28. avg. - Wolfov urad poroča: Avstrijsko brodogovje uspešno bombardira Lovčen.

Francosko vojaštvo v Črnigori. Francoska posadka, ki je bila svoj čas poslana v Skader, je dobila od doma povelje, da naj odkoraka v Cetinje, kjer bo pomagala braniti Črnogoro.

Zmagoslavno prodiranje nemške armade na Francosko.

Nemci v Bruselju. Berlin, 20. avg. Nemške čete so zavzele Bruselj, glavno mesto Belgije. Udarac za udarcem pada po glavah Belgijcev in Francozov. Zavzeteje Lütticha, uspešni boji okrog trdnjave Namur in slednjič zavzeteje Bruslja v tako kratkem času, so uspehi Nemcev, o kojih se Belgijcem in Francozom niti sanjati ni moglo. Vsi načrti Francije, spraviti svoje čete skozi Belgijo v Nemčijo, so sedaj na mah uničeni. Sedaj bo Nemčija zastavila vse sile, da pade najmočnejša belgijska trdnjava Antwerpen. Če pade Antwerpen, je Nemčija neomejeni gospodar Belgije. Nemčija bi v slučaju padea Antwerpna prisilila Francijo, da se mora bojevati tam, kjer so za Nemčijo najbolj ugodna tla, to je ob francosko-belgijski meji, ki je le slabo zavarovana.

Nemci pred Namurjem. Berlin, 23. avgusta. Veliki glavni štab naznanja: Nemški prestolonaslednik je s svojo armado prodiral severno od Metzja na obeh straneh Longwya ter včeraj premagal nasproti stoječega sovražnika. V Lotaringiji je zmagonosna armada pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika pri zasledovanju sovražnika dosegla črto Luneville—Blamont ter nadaljevala zasledovanje. Nemci so pričeli oblegovati Namur. Pred Namurjem grome od predvčeraj zvečer nemški topovi. Namur je važno mesto po svojih utrdbah. Od Bruselja je oddaljeno 63 km, od Lütticha 60 km.

Francozi in Angleži poraženi. Berlin, 23. avg. Veliki generalni štab naznanja: Čete, ki so pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika zmagale v Lotaringiji, so prekoračile črto Luneville—Blamont in Tirmy. 21. armadni zbor je vkorakal v Luneville. Prganjanje sovražnika je začelo roditi čiste sadove. Razen številnih vjetnikov in zastav je levo krilo, ki prodira na Vogezah in čez nje, osvojilo 150 topov. Armada nemškega prestolonaslednika je danes nadaljevala boj in prganjanje naprej od Longwya. Armada vojvode Albrehta vitemberskega, ki prodira ob obeh straneh od Neufchateau-ja, je danes popolnoma potolkla francosko armado, ki je prodrila čez Semois, in jo prganja. Osvojila je številne topove, zastave in vjela mnogo sovražnikov, med temi več generalov! Zapadno od Maase prodirajo naše čete proti Mafalge. Ena angleška kavalerijska armada, ki je nastopila na fronti, je potolčena.

Francoska armada pretrgana. Berlin, 25. avgusta. Vsled zmage druge nemške armade pod poveljstvom nemškega presto-

lonaslednika je francoska armada pretrgana. Francozi so v tej bitki uporabljali že čete iz svojih kolonij. Francoska armada v velikem neredu beži.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Peto francosko kavalerijsko divizijo je nemška kavalerija pri Pervezu, severno od Namurja, vrgla nazaj. Francoske izgube so težke. Bavarske in badenske čete so 55. francosko pehotno brigado, ki je prodrila do Weilerja, 15 km severozahodno od Schlettstadta, premagala, ji prizadela težke izgube in jo vrgla čez Vozeze nazaj.

Vojni plen Nemcev. Nemške čete so pri Tirlumontu zaplenile eno poljsko in eno tekočo baterijo ter eno zastavo, ujele so 500 sovražnikov. Nemška kavalerija je vzela sovražniku pri Pervezu dva topova in dve strojni puški.

Razporeženje v Parizu je vsled sedanjih izgub zelo potrto; pripravljajo se z največjo naglico na obleganje.

Revolucija v Rusiji.

Revolucionarna vlada v Baku. V Baku divjajo krvavi poulični boji. Vpostavljena je revolucionarna vlada. Baku leži ob Kaspiškem morju in je glavno mesto istoimenske provincije v Kavkazu. Šteje nad 200.000 prebivalcev in sicer Tatarov, Armencev, Perzijancev in Rusov. V okolici Baku je veliko petrolejskih vrelecev, ki preskrbujejo celo Rusijo s petrolejem.

Upor na ruskem brodogovju v Črnem morju. Mornarji črnomskega ruskega brodogovja so na več ladjah napadli častnike in so se polastili ene oklopnice. V Odesi so veliki nemiri, katerih se udeležujejo vojaki in mornarji. Uporniki grade ob pristanišču barikade, pri katerih je že prišlo do večjih bojov. Na neki ladji so mornarji odrekli pokorščino in začeli prepevati revolucionarne pesmi. Neki mornar je zaklical: Dol z vojno! Dol s carjem! Nato ga je kapitan takoj ustrelil. Več mornarjev je kapitana napadlo, zabodlo in vrglo v morje. Okoli 50 pomorščakov so zaprli in po nagli sodbi ustrelili.

Revolucija v Kavkazu se širi. Že nekaj dni se vrši krvav boj med četami, ki so vladi ostale zveste, in med revolucionarji. Odposlanstva obmejnih ruskih straž so prišla k turškim poveljnikom prositi, naj turške čete vkorakajo v Kavkaz. Položaj postaja nevzdržljiv. Vstaši so razstrelili most čez reko Aras, ki je edini železniški most, ki veže Rusijo s Perzijo. Ruski vojaki beže z orožjem in s prtljago na turško mejo. 17. t. m. je veliko ruskih vojakov pobegnilo v Turčijo. Živila so na Kavkazu zdaj štirikrat dražja kot so bila. Vedno težavnejše je potlačiti vstajo.

Turčija pred vojsko.

Ultimatum Turčiji. London, 18. avg. Francoska in angleška vlada sta glasom uradnih vesti podali turški vladi ultimatum, da mora v 24. urah razorožiti nemški vojni ladji „Breslau“ in „Goeben“, katere je kupila od Nemčije.

Turško-ruski spopad. V Carigrad se je poročalo, da je prišlo do spopada med ruskimi in turškimi četami nekje na rusko-turški meji v Mali Aziji. Vzrok temu spopadu še ni znan. Ruske čete so bile odbite. Bržkone hoče ruska vlada dobiti razlog, da bi se skušala prebiti skozi Dardanele,

Domače in tuje novice.

Sožalje šmihelsko-stopiške občine ob papeževi smrti. Mil. gosp. dr. Seb. Elbert, inful. prošt, dekan in kontur Frane Jožefovega reda. — Povodom smrti Njegove svetosti papeža Pija X. prosim, da blagovolite sprejeti izraze iskrenega sočutja ob težki izgubi, ki je zadela sveto kato-

liško Cerkev in vse katoličane s smrtjo sv. Očeta papeža Pija X. Prosim, milostljivi, blagovolite sporočiti to sožalje na pristojno mesto. — Županstvo občine Šmihel-Stopiče, dne 24. avg. 1914. — Zure.

Rekvijem za umrlega sv. Očeta je bil v pondeljek ob 9. uri v kapiteljski cerkvi. Sv. mašo je bral mil. g. prošt ob asistenci gg. kanonikov Povšeta, Žlogarja in Špendala. Udeležili so se vsi c. kr. uradi in zastopstvo novomeškega občinskega odbora z g. županom. Gg. uradniki so se po sveti maši zbrali pri g. proštu, da izrazijo sožalje.

Med velike pospeševalce pomožne akcije za občino Šmihel-Stopiče se je uvrstil tudi g. Alojzij Windischer, trgovec in posestnik v Novem mestu; daroval je velik zavoj deloma novih, deloma skoraj novih oblačil z naročilom, da jih pomožni odbor porazdeli med potrebne rodbine. Bog mu plati in mu daj mnogo posnemovalcev!

Uspeh koncerta pianistinje gđe. Jos. Wařeke in g. H. Proskeja iz Dunaja je bil sledeči: Dohodki K 229.53, izdatki K 52.13. Od prebitka K 177.40 vporabilo se je za lokalno pomožno akcijo ranjenecem K 40, za ono v občini Šmihel-Stopiče K 10; K 127.40 izročilo se je c. kr. glavarstvu v prid „Rdečemu križu“. Umetnici in umetniku se izreka tem potom za požrtvovalen trud, kakor tudi občinstvu za obilo udeležbo, najtoplejša zahvala.

Razglas. Tu pri c. kr. okrajnem glavarstvu se je ustanovil okrajni posredovalni delavski urad.

Ta urad ima nalogo:

1. sprejemati od v smislu naredbe c. kr. poljedelskega ministr. z dne 5. avg. 1914 drž. zak. št. 200, ustanovljenih komisij za pridelke priglasitve, da primanjkuje poljskih delavcev, oziroma da jih je preveč;

2. na podlagi teh priglasitev in drugih naznanil izravnati med posameznimi občinami okraja pomanjkanje in preostanek delavcev;

3. naznaniti deželnemu posredovalnemu delavskemu uradu, da primanjkuje v okraju delavcev ali da se nahajajo v okraju brezposelni delavci, ki bi bili pripravljani tudi v oddaljenih krajih dela prevzeti;

4. razglasiti po naročilu deželnega posredovalnega delavskega urada one kraje in dežele, v katerih so še priložnosti za delo dane.

Da bo mogel navedeni urad uspešno delovati, je treba, da

1. kmetovalci, ki potrebujejo, pa ne dobijo stalnih delavskih moči, naznanijo število in kategorijo (vrsto) potrebnih delavcev pri županstvu;

2. obrtniki, ki jim primanjkuje delavcev naznanijo število in kategorijo (vrsto) potrebnih delavcev pri pristojni obrtni zadrugi, oziroma kjer ne obstoji taka zadruga, pri županstvu;

3. se delavci vsakovrstne kategorije, ki v svoji občini v istini ne morejo dobiti nobenega dela, pod navedbo kategorije, h kateri spadajo, prijavijo pri županstvu.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

Važno za prostovoljce. Vsled odloka c. kr. deželne vlade objavlja c. kr. okrajno glavarstvo sledeče:

Da se zadosti v krogih prebivalstva v naravnost presenetljivem obsegu pojavljajočim se stremljenjem, ki merijo na bojno soudeležbo, je c. kr. ministrstvo za domobranstvo sledeče odredilo: Prostovoljni vstop po § 19, 6 bramb. zak., odnosno § 132, 4, bramb. predp. I. za dobo vojske se v slučaju izpolnitve postavnih pogojev splošno dovoljuje. Nabor takih prostovoljcev se more izvršiti od vsakega dopolnilnega okrajnega poveljstva brez vstopnega dovoljenja, toda ob upoštevanju določb § 134, 3, zadnji odst. bramb. predp. I., po katerih se smejo v vojski sprejeti pri pehoti, pri lovcih, pri topničarskih, pionirskih in trenskih upravnih in pri vojni mornarici vsi, pri ostalih mobiliziranih četah in zavodih pa le taki prostovoljci, ki so že v dotični vo-

jaški službi bili, ali od katerih je za gotovo pričakovati, da bodo po svojem obrtu ali drugačni spretnosti kmalu uporabni za vojaško službovanje. Ako se prošilci izkažejo v dovršeni naborni dolžnosti, odnosno v dovršeni službeni dolžnosti, se more doprinosi vstopnega lista spregledati. Novinci in nadomestni rezervisti nabornega letnika 1914 morejo, v kolikor niso bili že vpoklicani — na lastno prošnjo — dejansko službo pri vseh četah razen pri konjeništvu in jezgarskem topničarstvu takoj nastopiti.

Ultimatum Japonske Nemčiji. Berolin, 20. avgusta. (Kor. urad.) Wolfov biro poroča: Tukajšnji japonski poslanik je po naročilu japonske vlade izročil zunanjemu uradu noto, v kateri se zahteva z ozirom na angleško-japonsko zvezo, da se nemške vojne ladje takoj umaknejo iz japonskega in kitajskega vodovja, oziroma razorožijo. Nadalje zahteva nota, da mora Nemčija do 15. septembra izročiti najemništvo ozemlja Kiantschau japonskim oblastem. Te zahteve mora Nemčija brezpogojno sprejeti do 23. avgusta.

Nemčija odklonila zahteve. Nemčija je na japonski ultimatum odgovorila odklonilno, ker se vojska odloči na evropskih bojiščih.

Japonci bodo ostali na vzhodu. Nizozemski list „Kurant“ prinaša angleški komunik, iz katerega je razvidno, da se bo Japonska omejila na bojišče na vzhodu. To sledi iz angleško-japonske pogodbe, po kateri ima Japonska dolžnost varovati angleške interese na vzhodu in pa integriteto Kitajske.

Nemčija zarubila japonski denar. Iz Berolina poročajo, da je Nemčija zaplenila japonski denar, naložen pri nemški banki v Berlinu.

Poljski Sokoli v vojsko. Poljski Sokoli so bili pred kratkim zapriseženi in so odkorakali v vojsko.

Nad 10.000 Francozov vjetih. V bitki pri Metz so premagali Nemci 8 francoskih armadnih zborov in ujeli nad 10.000 Francozov.

Arnauti udrli v Novo Srbijo. Pod vodstvom Ise Boljetinca udrlo je 10.000 Arnautov v Novo Srbijo, ki so vrgli Srbe proti Skoplju. Srbi imajo velike izgube.

Napetost med Turčijo in Rusijo. Napetost med Turčijo in Rusijo se je tako poostriala in je položaj že tako resen, da politični krogi že dvomijo, če bo še mogoče ohraniti med Turčijo in Rusijo mir.

Turčija odbila francoske in ruske zahteve. Turška vlada je odbila zahteve Francije in Rusije, da bi dovolila ruskemu brodovju prost prehod skozi Dardanele in da odpusti iz aktivne službe nemškega generala Liemana in vse nemške častnike in vojake, ki se nahajajo v službi turške armade.

Bolgarsko-turški sporazum. Dogovori, ki jih je vodil turški minister Tallaatbej, so dospeli do popolnega sporazuma. Tako bo stal ves Balkan razen Srbije in Grške na strani trozveze v slučaju, ako napade Balkan kaka sovražna velesila.

Srbska predrznost v boju. O postopanju srbskih četašev se še poroča: O priliki zavzetja Šabca smo zapazili nekega srbskega popa, ki je stal s križem v roki pred mnogobrojno deco. Čeprav naši volaki niti mislili niso na kake sovražnosti proti tej deci, je pričel pop kričati: Čuvajte deco! Nekateri vojaki so se začudili postopanju popa in se ustavili. Ta hip je pa izvlekel pop bombo in jo vrgel med naše vojake. Konstatiralo se je, da je bil to nek srbski četaš, preoblečen v popa. Ustrelili so ga na mestu. Četaši so od vseh strani streljali na nas. Neki ranjeni poročnik pripoveduje: Značilno je, da Srbi ne prizanašajo niti Rdečemu križu. Dokazano je, da so Srbi ranili več polkovnih zdravnikov. Neki ranjeni četaš je šel v svoji krutosti tako daleč, da je streljal na nekega zdravnika v hipu, ko se je ta sklonil njemu, hotoč ga obvezati. Zdravnik je pravočasno potegnil revolver in četaša ustrelil.

Ameriška Unija in Japonska. Zatrjuje se, da Ameriška Unija ne bo trpela, da se Japonska in Rusija na daljnem vzhodu okoristite na škodo Nemčije, da bi ondi sami postali mogočni državni.

Koliko potrebuje armada vsak dan? Avstrijska armada potrebuje v vojnem času 36.000 meterskih stotov provijanta za moštvo. Za konje porabijo vsak dan 40.000 stotov krme. Vsakdanja potreba slame, kuriva znaša 80.000 stotov. Poleg tega rabi armada vsak dan velikansko število voz, za katere je treba 300 do 400 tisoč konj. Skupno število konj, ki pridejo v bitki v poštev, znaša okoli 500.000. Ta račun velja za armado, ki šteje 2.000.000 vojakov.

1400 srbskih vjetnikov. Dne 20. avg. so pripeljali v Rab okoli 1400 Srbov, katere so vjeli pri Šabacu. Med vjetniki je veliko četašev in tudi žen, ki so streljale na naše čete.

3500 srbskih ujetnikov. Med njimi Principov pomagač Vujič. Dunaj, 25. avg. V Ostrogon (Gran) so pripeljali 3500 srbskih ujetnikov, med njimi ranjenega Vaso Vujića, komplica atentatorja Principa. Vujić je izjavil, da je pripravljen veliko izpovedati, ako se mu zagotovi, da ne bo kaznovan.

Novejša poročila.

Tridnevna bitka pri Krasniku — 200.000 Rusov na begu. Tridnevna bitka pri Krasniku je končala s popolno zmago avstrijskih čet. Rusi so bili na celi približno 70 km dolgi črti vrženi nazaj in se bežeč umikajo proti Lublinu. Avstrijska kavalerija ga zasleduje. Rusko moč cenijo na 200.000 mož, več kot 4 armadni zbori. Naše čete so ujele nad 3000 sovražnikov in zajele 3 zastave, 20 topov in 7 vpreženih strojnih pušk.

Pred pomorsko bitko v Črnem morju. Dunaj, 25. avg. (Kor. urad.) Rusko črnomoško in turško brodovje je odplulo iz pristanišč.

Diplomatične zveze med Avstrijo in Japonsko pretrgane. Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Japonskemu poslaniku na dunajskem dvoru Eimaru Sato so bili danes dopolne dostavljeni potni listi. C. in kr. avstrijski poslanik na japonskem dvoru baron Müller je odpoklican.

Najnovejša poročila.

Ruska armada beži čez Lublin. — Namur ves v nemških rokah. — Trdnjava Longwy padla. — Gornjo Alzacijo francoske čete zapustile. — General-major Kutschera padel.

Dopisi.

Iz Doberniča. Iz naše župnije je odšlo k vojakom okrog 200 fantov in mož sukata bridko sabljico. Ko so v pondeljek odhajali, so prejeli sv. zakramente in bili pri sveti maši. Nato so imeli č. g. župnik ganljiv govor, v kojem so razjasnili, zakaj je Avstrija prišla za orožje. Povdarjali so, da ni v nevarnosti samo Avstrija, ampak tudi katol. vera, koju bi nam sovražniki tako radi iztrgali iz naših src. Vsi upoklicani so bili tako navdušeni po župnikovih besedah, da so z veseljem zapustili svoj dom, svoje žene in ljube otročiče, ker trdno upajo, da njihovemu orožju podeli ljubi Bog zmago. „Živela Avstrija“, „živel naš cesar“ in podobni klici so se neprenehoma čuli. Povsod se neprenehoma prepeva cesarska pesem.

Tako naj doni,
dokler Avstrija stoji!

Poročil se je dne 6. avgusta Josip Bazdrh iz Doberniča, vrl član izobraževalnega društva in telovadnega odseka „Orel“ trobentač — z gpdč. Mici Grandovec iz Preske. Bila je tudi nevesta vrla članica izobraž. društva tukajšnjega pevskega odseka ter dolgoletna cerkvena pevka, koju bo gotovo pogrešal pevski zbor. Mladima poročencema obilo sreče in božjega blagoslova!

Gospodarstvo.

Ob ajdovi paši.

V sedanjem vojnem času, ko niti najvažnejša kmetijska dela ne bodo tako izvršena, kakor bi bilo želeto, bode tudi čebelarstvo trpelo. Prijetno toplo-vlažni dnevi od Velikega Šmarna nadalje in bujno cvetenje ajde opravičujejo nado na obilen pridelek. V našem skupnem interesu je, da si z vzajemno samopomočjo tako pomagamo, da pridelki ne bodo trpeli na vrednosti in na kakovosti. Tako se ravnajmo tudi pri čebelarstvu. Ker pa pri mnogih hišah ne bodo imeli prilike, da bi jim sosedni čebelarji dejansko pomagali ali svetovali, zato naj velja tem glede oskrbovanja čebel v sedanjem letnem času sledeče navodilo:

Z ajdovo pašo nastopi za čebele poleg spomladi najveselejši letni čas. Ako zamorejo čebele to pašo dobro izkoristiti, postanejo panji težki in čebelni pridelki obilni. Za tem poneha njih letošnje delovanje in treba je misliti, kako se jih bode najbolje vzimilo, da bodo zimo prestale ter da bodo prihodnjo pomlad zopet dobro uspevale. To opravilo se pri navadnih kmečkih panjih smatra za mojstrsko delo. Najboljše ga bodemo opravili, ako bodemo postopali po sledečem načinu:

Letos so čebele obilo rojile. Na izbero imamo dovolj panjev. Izberimo si take panje, ki imajo obilo ljudstva, mlado, rodovitno matico in ki imajo dovolj živeža za prezimovanje. Najbolje opazimo to sedaj ob ajdovi paši. Zaznamujmo si take panje. Po končani ajdovi paši jih stehtamo. Ako so zelo težki, tedaj jim odvezamo nekoliko medu, če so pa srednje težki in imajo 8 do 10 kg medu, tedaj so zadostno močni. Če so lažji, jim moramo toliko medu ali sladkorja v velikih porejih dodati, da dosežejo to težo. Ti panji so namenjeni za prihodnje leto.

Po končani ajdovi paši rado nastopi ropanje čebel. To preprečimo, ako panjem izožimo zletenico, ter izletajoče in priletajoče čebele večkrat na dan močno z vodo poškopimo, da jih s tem od ropanja odganjamo.

Panje pustimo po ajdovi paši še najmanj 14 do 21 dni v miru, da se vsa zalega izleže in da čebele med v celicah pokrijejo, kar se zgodi približno do konca meseca septembra. Sedaj je še čas, da odvezamo čebelam med in vosek ali pa da oba pridelka prodamo medarju, ne da bi pri tem čebele zažveplali. A. Lapajne.

Loterijske številke.

Trst, 26. avgusta 59 87 43 53 51

Pred trgatvijo.

Bliža se čas trgatve, ki obeta biti letos po večletnem presledku zopet izdatna. Treba je, da se na njo v sedanjih težkih časih dobro pripravimo, da pravilno spravimo težko pričakovan pridelek.

Vsled pomanjkanja delavnih moči bo šla trgatve počasneje od rok nego v drugih letih. Treba si je torej že prej vse pripraviti, da se potem, ko pride čas trgatve, po nepotrebnem čas ne trati. Zlasti če bo vreme v trgatvi, kar je žalibog pri nas rado, neugodno, bo nam časa primanjkovalo in vsako delo, ki ga prej izvršimo, bo nam prav prišlo.

Spravimo torej pred vsem pravočasno klet, posodo in razno orodje, ki ga rabimo v trgatvi, v red.

Snaga v kleti pri orodju in zlasti v posodi je prvi pogoj, da pridelamo dobro in stanovitno vino.

Osnažite najprej klet (zidanico) znotraj, počedite iz nje vse pajčevine, ometite stene, izmečite iz nje vse gnijoče ali smrdče tvarine in jo — če le mogoče — pobelite. To lahko sami prav hitro naredite s pomočjo trtne škropilnice. Pripravite si prav redek apnen belež, pridenite vanj kakega

pol odstotka modre galice (galica zatrate glivice na zidu), vzemite kak širokopršec (najbolj Neehvilov) razpršilnik, poškopite vse stene in strop s tem beležem, odprite okna, da se belež brž posuši, in ko se je posušil, vse še enkrat ponovite, in klet bo lepo pobeljena.

Če je klet mokra, se belež na zidu noče posušiti. V takem slučaju vzemite meh (žveplalnik), ki ga rabite za žveplanje trt, denite vanj fino zmletega mavca (sadre ali gipsa) in z njim dobro poprašite (poštupajte) mokre stene. Stene se kmalu posuše in postanejo lepo bele.

Tudi lege je treba dobro pobeliti, da se na njih zatro razne škodljive glivice.

Ko smo posnažili klet, pride na vrsto orodje, kakor grozdni mlini, rebjalne mreže, stiskalnice in posoda.

Vse orodje in posodo je treba dobro odrgniti, najprej suhim potom, potem šele z vodo. Zlasti se mora odstraniti plesnoba z lesa in rja z železa. Prva da vinu neprijeten duh in okus, druga pa povzroča, da vino črni.

Plesnoba se odstrani, če se posoda ali orodje najprej s suho krtačo, ozir. strguljo, dobro postrže, potem pa z vodo, ki ji pridenemo nekaj žveplenokislega apna, odrgne, pozneje pa še enkrat z gorkim sodovim lugom (z gorko vodo, kjer smo raztopili 2% sode, to je 2 kg na 100 l) izpari in z mrzlo vodo izplakne.

Plesnive sode je treba najprej suhim potom odrgniti ali postrgati, izplakniti, močno zažveplati in čez 1—2 dni z vrelim (4—5-odstotnim) sodovim lugom zakuhati in z mrzlo vodo oprati. Če sod ni plesniv, ampak če je ležal prazen in odprt in je vsled tega dobil le pust okus, ga je treba samo s sodovim lugom zakuhati in z mrzlo vodo oprati. Kadar se tako osnažen sod posuši (čez 2—3 dni), se — če se takoj ne rabi — zažvepla in dobro zabije.

Kdor je imel svoje sode pravilno spravljene, to se pravi, kdor jih je osnažene vsaka 2—3 mesece zažveplal in zabil, ta jih lahko šele neposredno pred rabo (2—3 dni prej) odpre in dobro z mrzlo vodo pomije.

Če je pa sod pol leta ali še več prazen ležal in je bil večkrat žveplan, je dobro vodi pridejati 1% sode, da se duh in okus po žveplu hitreje odpravi.

Ko se je tak sod potem še s čisto vodo dobro pomil (v velike sode je treba iti noter in jih očediti s krtačo, majhne z verigo), se lahko takoj rabi.

Le če ni bil sod rabljen več kot eno leto in pri tem vedno žveplan, ga je treba z 2% sodovim lugom zakuhati, ali vsaj dalje časa z mrzlo vodo namakati, da popolnoma izgubi duh in okus po žveplu.

Novo posodo zakuhamo 2—3krat z vrelim 2% nim sodovim lugom. Tekočina (sodov lug) se pa mora vselej še gorka iz sodov izpustiti, drugače zakuhanje nič ne pomaga. Dobro je tak sod potem izpariti še z vrelim moštom ali z vrelo vodo, ki smo ji pridejali nekaj dobrih drož, ozir. tropin. S tem dobi sod bolj vinski okus. Seveda ga je treba potem še z mrzlo vodo pomiti, da ne ostanejo notri ostanki drož ali tropin. Sol, hrenovo, orehovo listje itd. naj se ne rabi za zakuhanje sodov. Prvič to po vinski postavi sploh ni dopustno, drugič tako zakuhanje nima drugega učinka kakor vrela voda sama, in tretjič se s takimi sredstvi kvečjemu pokvari okus ali duh vina.

Rjaste železne predmete, zlasti vijake pri železnih stiskalnicah, dobro očediti s peskom, smirkom (šmirgljem) ali pa s plovcem (Bimstein), potem z vodo operite in osnažite s čistim belim vazelinom.

Železne sklede pri stiskalnicah je najboljše nabarvati z belim, v moštu in vinu neraztopnim lakom, ki se dobiva pri tvrdki Mayfarth & Co. na Dunaju.

Treba je to storiti vsaj 10-14 dni prej, preden se stiskalnica rabi, da se lahko v tem času dobro posuši in razdiši.

Škaf, brente in drugo pomožno posodo je seveda tudi dobro na že popisan način očediti. —

Dokler ni grozdje popolnoma zrelo, se ne smemo s trgatvijo prenatgati, kar se pri nas — žalibog — rado dogaja. Zlasti če začne grozdje gniti, potrga mnogi gospodar zaradi par gnilih grozdov vse ostalo grozdje nezrelo. To gotovo ni prav. Gnilo grozdje se naj večkrat podbere, koj izpreša in mošt zažvepla, pa se iz njega pripravi lahko dobra in stanovitna pijača, ostalo grozdje pa pustimo na trti toliko časa, da popolnoma dozori in da dobimo dobro pijačo, ki se potem lahko in boljše prodaja.

Ker bo v trgatvi zlasti moških delavcev primanjkovalo, bo tudi tukaj treba skrbeti za organizacijo. Zlasti večji posestniki naj se združijo in pri trgatvi vrstijo in gredo eden drugemu na roko. Pritegniti bo treba zlasti vse moške delavce, ki še niso sposobni za vojsko, če ni drugače mogoče, po posredovanju komisij za kmetško delo. Vsi moramo združeno in složno skrbeti za to, da se z velikim trudom in težko pridobljen pridelek tudi pravočasno spravi v klet in iz kleti v denar.

B. Skalicky.

Gospodarske drobtine.

Neobdačeni sladkor. Za zasilno jesensko in pomladno pitanje čebel se bode oddajal okrog srede septembra t. l., ako bode do tedaj železniški promet v starem redu, neobdačeni sladkor. Za vsak panj se lahko zahteva do 5 kg. Čebelarji iz novomeške okolice se s tem vpludno vabijo, da blagovolijo do 30. avgusta t. l. podpisani čebelarji podružnici naznaniti množino neobdačenega sladkorja za pitanje čebel, ki ga žele kupiti. Pri tem se opozarjajo, da naj ga z ozirom na to, ker se spomladi ne bode dobil, naroče nekoliko več, da bodo imeli po potrebi tudi za spomlad. Pismenim naročilom se ima dodati primerno predplačilo. Cena za 100 kg neobdačenega sladkorja je v Ljubljani 44 K.

Čebelarstva podružnica v Novem mestu. **Vsem čebelarjem!** Mnogo čebelarjev je pozvanih pod orožje in so šli na vojsko. Doma so pustili svoje ljube — čebelice, ki nimajo sedaj tiste postrežbe, ki jim je nujno potrebna za ugodno razvijanje. To velja zlasti za one čebelarje, ki imajo panje s premakljivim delom. Tu je treba ker se domačini sami dostikrat ne razumejo na to, da pomagajo drugi čebelarji, ki so temu obratovanju večji. V občnem interesu se s tem ti naprosijo, da v vseh takih slučajih ne le s svetom, ampak dejansko pomagajo in tako svoje na boljše pozvane čebelarje rešijo pred občutno škodo in se jim skažejo kot vrli čebelarji tovariši!

Skrajševanje trt. Prišel je čas skrajševanja trt. To delo naj nihče ne zamudi, ker se z njim podpira zoritev lesa in grozdja. Vrščike glavnih mladik skrajšamo pri tem približno za eno tretjino, to se pravi, da se ena tretjina odreže. Mladike na šparonih, če se to že ni prej zgodilo, tudi nekoliko prikrajšamo, ostati pa morajo vsaj 4 listi nad zadnjim grozdom. Ker se v listih tvori sladkor, ne smemo nikdar liste okoli grozdja obirati.

Prodaja telet in junčkov. Na kmetijski šoli na Grmu je več telet za rejo in 2 para mladih junčkov na prodaj. Kupci naj se zglasijo pri ravnateljstvu šole na Grmu.

Prodaja plemenih prasēt. Na kmetijski šoli na Grmu sta 2 gnezda plemenih prasēt na prodaj. Kdor želi iz teh gnezd dobiti plemene svinjice ali mrjaščke za polovično ceno, naj vložijo prošnjo pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in naj se osebno ali pismeno oglasi tudi pri ravnateljstvu šole na Grmu.

Tržna poročila.

Cena živine. V ponedeljek in torek, 24. in 25. t. m., sta bila zaporedoma dva

semnja, prvi v Št. Jerneju, drugi v Novem mestu. Prignalo se je na oba semnja zelo veliko in lepe živine. Kupčija je bila dosti živahna, če se pomisli na sedanji položaj in na železnični promet. V Novem mestu se je naložilo 4 vagone živine. Sicer je bila kupčija le bolj krajevne pomena. Cena živine je bila dobra. Voli so se prodajali na živo težo po 84 do 90 h za 1 kg. Nastavljale so se cene pa tudi po 1 K, seveda brez uspeha, ker je bilo premalo vnanjih kupcev. Pogrešali so se kupci iz Češkega, Moravskega, kar je pri sedanjih železničnih zvezah lahko umljivo.

Cena prešičev. Mlada praseta so imela na zadnjem semnju dobro ceno in je bila tudi kupčija živahna. Pripeljalo se je toliko blaga, da je bilo prostorno sejmišče na Loki izdelano z vozovi. Praseta, stara po 8 do 10 tednov, so se plačevala par po 48 do 60 K, starejša 60 do 80 K in dražje. Rejenih živali je bilo malo na prodaj in so se prodajale po 1 K do 1-60 K za 1 kg žive teže.

Cena žita. Žitni semenj v Novem mestu pod rotovžem je majhen. Ljudje pridelajo za prodaj tako malo žita, da ga pripeljujejo in prodajajo v vrečah po mernikih. Morda je bilo vsega skupaj 50 mernikov žita na prodaj, poglavitno pšenice in ovs. Pšenica je letos bolj slaba; kar je pa grajati, je to, da je bila večidel premalo očiščena. Posebno ljulike je bilo dosti vmes. Vidi se, da smo v tem pogledu še zaostali. Na prodaj naj se postavi skrbno očiščeno blago, saj imamo stroje za to! Zaradi slabe letine in sedanjih odnošajev je pšenica ne navadno draga. Prodajala se je po 7 in 8 K mernik. V obče je veljala za 100 kg pšenice cena 29 do 30 K in za oves 16 do 18 K.

Izkaz

prispevkov članov in daril za podružnico Rdečega Križa v Rudolfovem.

Uradniki c. kr. žel. stavb. vodstva K 62'40, zbirka nadučit. Petriča v Stopičah K 63'84, župni urad Sela pri Šumperku K 18, darila v Rudolf. in gozd. obj. Ruperčdvor K 30'80, uradniki in uslužbenci okr. glavarstva K 43'80, uradniki okr. sodnije v Rudolfovem K 7'20, gozdarski urad v Soteski in zdravniška komisija v Toplicah K 29'80, uradniki davčnega urada v Rudolfovem K 10'20, uradniki evid. urada v Rudolfovem K 5'40, zbirka nadučiteljice Clarici v Rudolfovem K 104'70, profesorji držav. gimnazije K 21'60, učiteljica Iva Orel v Mirni K 10, nadučit. Reiniger v Sušicah K 6, Občinski urad Prečna K 5'80, učitelji in uslužb. kmetij. šole na Grmu K 29, zbirka nadučit. Nagu v Orehoviči 26'60, zbirka nadučitelja Zupancič na Prečni K 69'70, zbirka davč. asist. Golja v Rudolfovem K 12'60, iz sodne poravnave položil dr. Slanc K 40, zbirka žup. urada Ambrus K 230, zbirka baronice Rechbach in nadučit. Matko v Toplicah K 123'86, zbirka obč. ur. Žužemberk K 100, uradniki pošt. urada Rudolfovo K 14, uradniki davčn. urada Trebnje K 14, uradniki okrajne sodnije Žužemberk k 22'40, tarok-partija Rudolfovo K 31, zbirka župn. ur. Šmihel pri Rud. K 18, zbirka nadučit. Zagorca v Beli cerkvi K 20, uradniki okr. sodnije Trebnje K 27'40, darovanje na Trški gori, položeno po kapiteljskem vikarju K 112'84, zbirka župn. urada Šmihel pri Žužemberku K 62'08, uradniki okrajne sodnije Rudolfovo K 63'40, darilo mestne občine Rudolfovo K 200, zbirka nadučitelja Pehani v Trebnjem 116'30, zbirka župnega urada Št. Lovrenc K 107'80, zbirka župnega urada Mehovo K 160'10, zbirka župn. urada Št. Peter K 253'50, zbirka župn. ur. Vavtavas K 60, zbirka župn. ur. Brusnice K 80, zbirka Fr. Kozlevčar v Veliki Loki K 15'70, Dekl. Mar. kongregacija Rudolfovo K 141'60, grofica Rodriga Margheri, Otočić, K 10, grofica Alba Margheri, Stari Grad, K 20, darilo okr. cest. odbora Rudolfovo K 200, zbirka obč. urada Šmihel-Stopiče K 264'48, rev. gozdar A. Ruth, Brezova Reber, K 5, zbirka kapl. na K. Gnidovec v Žužemberku K 450, zbirka župn. ur. Zagradec K 300, zbirka nadučitelja Muhe v Ajdovcu K 57, zbirka župn. ur. Čatež K 231, ing. Milan pl. Šuklje K 10, voj. veter. društvo Rudolfovo K 10, učit. obj. Žužemberk K 4'80, zbirka obč. urada Gorenje Polje K 96, zbirka nadučit. Jenko v Mirni K 24'70, zbirka obč. urada Čermošnjice K 83, baron in baronica Viljem Rechbach K 100.

Izkaz

do 17. avgusta 1914 nabranih darov za potrebe rodbine v vojsko poklicanih občanov v občini Šmihel-Stopiče.

Gospodična Clarici je nabrala od gg.: Jos. Ahačić, Kandija 2 K; Josip Hladnik, Kandija 6 K; Franc Mauser, Kandija 2 K; Josip Miklavčič, Kandija 3 K; M. Markič, Kandija 5 K; S. Gutschbauer, Kandija 2 K; Josip Windischer, Kandija 2 K; I. Karas, Kandija 60 v; I. Turk, Kandija 1 K; P. Malenšek, Kandija 1 K; E. Clarici 1 K.

Gospodična Ekel nabrala od gg.: I. Mežnaršič, Kandija 16, 3 K; Murn, Kandija 2 K; Š. Veselj, Kandija 1 K; I. Medved, Kandija 5 K; L. Lakner (Krajec) Kandija 31, 1 K. I. André, Kandija 1 K; G. Ekel, Kandija 15, 1 K.

Gospa Skalicky je nabrala od gg.: Fran pl. Šuklje, Kandija h. št. 2, 60 K; L. Ropas, Kandija h. št. 72, 1 K; O. von Bertl, Kandija 20 K; M. Buh, Kandija 10 K; B. Skalicky, Kandija h. št. 52, 10 K; A. Ženko, Žabja vas h. št. 32, 2 K; I. Jarm, Žabja vas h. št. 29, 1 K 20 v; M. Pureber, Žabja vas h. št. 11, 1 K; gospa Dolinšek, Kandija 2 K.

Gospa dr. Hrašovčeva je nabrala od gg.: Vinc. Polaj, Kandija h. št. 39, 6 K; M. Kramarič, Kandija št. 39, 2 K; Lucija Fleré, št. 39, 1 K; I. Gerdenc, Rudolfovo 40 v; A. Hočevnar, Rudolfovo št. 87, 60 v; Dr. I. Tavželj, Kandija 40 v; V. Knafelc, Žabja vas št. 21, 10 v; V. Strasser, Novo mesto 1 K; dr. I. Vasič, Novo mesto 1 K; J. Hrstka, Kandija 78, 2 K; dr. Hrašovec, Kandija št. 78, 2 K; R. Stern, Kandija št. 78, 1 K; dr. Jelenc, Kandija 1 krono.

Gospodična Ana Kastelic je nabrala od gg.: Z. Kastelic, Kandija št. 84, 2 K; J. Kušlan, Kandija št. 5, 2 K; C. Novak, Kandija št. 3, 40 v; A. Slanc, Kandija št. 3, 3 K; A. Dolinar, župnik, Kandija 3 K; Jakše I., Kandija št. 7, 1 K; M. Glavič, Kandija št. 9, 1 K; B. Majntinger, Kandija št. 9, 2 K; P. Kobe, Novo mesto, 5 K.

Gospa prof. Krajčeva je nabrala od gg.: I. Krajec, Kandija št. 63, 10 K; M. Krajec, Kandija št. 63, 3 K; prof. J. Krajec, Kandija št. 63, 5 K; gospa M. Krajec 3 K; A. Fon, Kandija št. 63, 2 K; Magd. Praprotnik, Kandija 2 K; E. Fon, Kandija št. 63, 20 v; O. Praprotnik, Kandija št. 63, 1 K; J. Praprotnik, Kandija št. 63, 20; A. Martincič, Kandija št. 63, 1 K; M. Pušnik, Kandija 1 K; J. Fon, Kandija št. 63, 20 v; I. Fon, Kandija št. 63, 20 v; I. Sedlar, Kandija 1 K; I. Mehora 2 K.

Gospodična A. Škerlj je nabrala od gg.: I. Škerlj, Kandija št. 85, 10 K; A. Škerlj, Gotna vas 10 K; K. Witschl, Kandija 10 K; I. Barle, Kandija št. 70, 1 K; M. Barle,

Kandija št. 70, 1 K; R. Barle, Kandija št. 70, 1; M. Trampuš, Kandija št. 25, 3 K; Š. Strasser, Kandija št. 81, 2 K; I. Kastelic, Žabja vas št. 5, 3 K; I. Čizmek, Žabja vas, 70; sklad Gotenčanov za gozdnega čuvaja 20 kron 85 vin.

Gospodična Pavla Zorc je nabrala od gg.: I. Rakoše, Straža 10 K; Jos. Zorc, Kandija št. 6, 10 K; M. Bučar, Kandija št. 6, 1 K; M. Novak, Kandija št. 3, 40 v; M. Jelenc, Kandija št. 3, 2 K; I. Žlogar, kanonik, Novo mesto 2 K; ing. M. pl. Šuklje, Kandija 25 K.

Gospa K. Opitz je nabrala od gg.: Dr. Slanc, Novomesto 30 K; Anna Franz, Novomesto 10 K; K. Oblak, Novo mesto 10 K; R. Weck, Novomesto 10 K; L. Šegula, Novo mesto 10 K; M. Afh, Novo mesto 10 K; dr. Ahazhizh, Novo mesto 10 kron; Th. Opitz, Novomesto 30 K. (Drugi darovi prihodnj.)

V slovo!

Pri svojem odhodu v Ljubljano se tem potom prisrčno poslavljam od vseh castitih gospodov, dragih prijateljev in ljubih znancev, od katerih se mi ni bilo mogoče osebno posloviti. Prav toplo se zahvaljujem za njihovo velikeletno prijaznost in naklonjenost ter jim ključem: „na srečno svidenje“ s prošnjo, da ohranijo mene in mojo rodbino tudi nadalje v prijaznem spominu.

NOVO MESTO, 26. avgusta 1914.

Edmund Schott

75

z rodbino.

RAZGLAS.

Stavbeni odbor v Semiču daje na znanje, da so

oddati po največ zidarska dela v župnišču, na zidu okoli cerkve, dvorišča ter gospodarskem splotju v Semiču.

Glasom strokovnika, ki se je oblastveno odobril, znašajo vsi stroški okroglo 5200 kron.

Minuendolicitacija razpisuje se na sredo, dne 2. septembra 1914 2. uro popoldne v občinski pisarni v Semiču, kamot se podjetniki vabijo priti.

Delo je takoj začeti. Vložiti je 10% vadij. Strokovnik leži v župnišču v Semiču v pogled razgrnjen.

V Semiču, dne 23. avgusta 1914.

74

Stavbeni odbor.

Alfons Oblak — Novomesto

priporoča svojo

bogato zalogo špecerije, galanterije in črevljev.

Glavna zaloga tržaškega dvozvezdnega petroleja ter jedilnega olja znamka „Minerva“. — Zahtevajte vzorce od riža, kave itd., katere pošljem na željo prav rad franko in poštne prosto.

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Na drobno in debelo!

65-10-8

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄%

1-0-20

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.